

Het kriebelt, het zit overal... en het wordt big big business!

Minisymposium EPR voor het eerst openbaar toegankelijk

De Expertgroep Eikenprocessierups houdt al enige jaren een jaarlijks besloten symposium om leden van de groep en direct betrokkenen te informeren over ontwikkelingen met betrekking tot bestrijding van EPR. Voor het symposium van 2010 werd de voordeur voorzichtig open gezet. Uit de forse belangstelling en het grote aantal initiatieven op dit gebied blijkt dat EPR-bestrijding zich ontwikkeld heeft tot een belangrijk aandachtspunt voor overheden en een interessante markt voor commerciële partijen.

Auteur: Hein van Iersel (met dank aan Nicolaas Verloop, Pius Floris)

De Expertgroep Eikenprocessierups werkt vanuit de Divisie Plant, de voormalige Plantenziektkundige Dienst, onderdeel van de Nieuwe Voedsel Warenautoriteit. Doel van de Expertgroep is het verzamelen en inventariseren en kennis op gebied van de Eikenprocessierups. Daartoe wordt samengewerkt met een aantal partijen in de branche. Onder de leden zijn groenbeheerders bij gemeentes, maar ook bedrijven en provinciale overheden. Inventarisatie van de gezondheidsrisico's ligt niet bij de PD, maar bij de lokale GGD's. Meer informatie is te vinden op www.minInv.nl/eikenprocessierups.

Kaart

De nVWA Divisie Plant verzorgt iedere jaar een inventarisatie van de locatie van EPR. Dit jaar is dit ook gedaan met andere plaagdieren. Er waren met name klachten over de rupsen van de bastaardsatijnvlinder. De klachten zijn vergelijkbaar met de klachten veroorzaakt door EPR, daarom worden beide plaagdieren in de praktijk wel eens door elkaar gehaald. Bastaardsatijnvlinder kwam in 2010 aan de kust voor op duindoorn en liep in grote aantallen het strand op bij Scheveningen Bad. EPR komt alleen op eiken voor en werd dit jaar ook gemeld uit Den Haag. Er is een infosheet

over bastaardsatijnrups opgesteld en op de website beschikbaar. Om meer draagvlak te krijgen voor onderzoek naar beheersingsmethoden van eikenprocessierups moet duidelijker in beeld komen hoeveel gezondheidsklachten door EPR worden veroorzaakt.

Nematoden

De tweede presentatie werd verzorgd door Sylvia Hellingman van Biocontrole. Zij heeft het afgelopen jaar onderzoek gedaan naar een nieuwe manier om rupsen in een vroeger stadium te bestrijden met behulp van insectenparasitaire

aaltjes. In 2009 bleek bij in vitro-proeven dat de succesratio 100% was, daarom is dit jaar getest of de methode ook werkt in het veld. Daarbij is vooral gekeken naar de verschillende manieren om het middel in de bomen te brengen. Grote voordeel van bestrijding met aaltjes is het feit dat je nog vroeger in het seizoen kunt spuiten. De schade aan andere vlinders zou dan tot een minimum worden beperkt. Dit is vooral relevant in gebieden waar beschermde en of rode lijst-soort vlinders voorkomen. Nadeel van de nieuwe manier van bestrijden is het feit dat dit in het donker moet gebeuren, in verband met de UV-gevoeligheid van het materiaal. Daarnaast moet het windstil zijn. Het middel kan worden toegepast in het eerste larvale stadium bij een temperatuur vanaf 6 graden Celsius. Het middel heeft feitelijk een systemische werking. Het komt op de larve terecht, groeit via de kop naar binnen en infecteert daarna de maag en de darm, waarna de larve afsterft. Het middel is ook in latere larvale stadia goed bruikbaar. Dan komt wel het probleem om de hoek kijken dat het middel niet selectief is en ook andere, mogelijke beschermde rupsen zal doden. Opmerkelijk was dit jaar weer dat er nog aanzienlijk jonge rupsen werden aangetroffen in mei en juni, terwijl er ook al rupsen aan het verpoppen waren in de nesten.

Monitoring

Kuppen Boomverzorging heeft het afgelopen jaar veel ervaring opgedaan met monitoring van eikenprocessierups door middel van feromoonvalen in Amsterdam. Willem Volleberg van Kuppen Boomverzorging was daarom gevraagd een presentatie te verzorgen. Gegevens van de monitoring werden ingevoerd in het beheerspakket Digidis en moesten dienen als een leidraad voor bestrijding. In het model was volgens Volleberg duidelijk te zien dat buurgemeente Amstelveen weinig aan bestrijding doet. Uit de gegevens is op te maken dat de rupsen vanuit Amstelveen door het Amsterdamse Bos optrekken naar het Centrum van Amsterdam.

De lezing van Volleberg werd opgevolgd door een korte presentatie van Marianne Klug van de Duitse Plantenziektenkundige Dienst in Noordrijn- Westfalen. Een van haar conclusies was dat bomen, die jaar in, jaar uit geïnfecteerd zijn, in vitaliteit achteruitgaan. Ook in het aan Nederland grenzende deel van Duitsland vergroot eikenprocessierups haar areaal, met name in oostelijke en noordelijke richting.

Limburg

Een tweede buitenlandse presentatie werd verzorgd door Luc Crevecoeur uit Belgisch Limburg. Vooral in 2007 had Vlaanderen te maken met een zeer ernstige uitbraak, waarbij ingrijpen van de overheid bijna nihil was. De verantwoordelijkheid ligt in België duidelijk anders dan in Nederland. De gemeentes en de Vlaamse overheid bemoeien zich bijna niet met de bestrijden en laten dit over aan de provinciale overheid. De provincie Limburg heeft een budget van 25 duizend euro dat zij moeten verspreiden onder de getroffen gemeentes. Bestrijding bestaat hoofdzakelijk uit het spuiten met Xentari. Nazorg bestaat uit verbranden van de nesten. Doordat dit gebeurt in samenhang met de brandweer kunnen de kosten redelijk beperkt blijven.

Opmerkelijk aan de lezing van Crevecoeur is zijn constatering dat EPR in België klaarblijkelijk alleen voorkomt op zandgronden. Vanuit Nederland is die samenhang nooit geconstateerd. Meer info over EPR in België op: www.eikenprocessierups.be

De laatste presentatie was van Michel van Ingen. Hij sprak over het Keurmerk EPR dat hij in samenwerking met een aantal bedrijven wil ontwikkelen.

Over dit onderwerp staat in deze uitgave van Boomzorg een apart artikel ('Rupsen vergelijken met rupsen'). Cruciale vraag die van Ingen aan de zaal stelde, is of zijn keurmerk een goed idee is. Aanwezige beheerders reageerden meestal gematigd positief, maar vroegen zich tegelijk af of het gekozen middel niet te zwaar is. De VHG zou in ieder geval niet positief staan tegenover het keurmerk, omdat dit extra kosten voor de bedrijven met zich mee zou brengen.

Netwerk Groene Ruimte

Als laatste schetste Joke Fransen een lay-out om te komen tot een netwerk Groene Ruimte. Er is sterke behoefte aan bundeling van stakeholders in de groene ruimte. Niet alleen speelt de problematiek van EPR op veel niveaus van uitvoerder tot beleidsmaker, maar ook de problematiek van invasieve exoten, zoals Ambrosia en de Amerikaanse brulikkik, ziekten en plagen in openbaar groen en vectoren van humane en veterinaire ziekten. Zij pleit voor een actieve deelname van vertegenwoordigers van diverse instanties, die als schakel dienen tussen het interne netwerk binnen de eigen organisatie en het externe 'Groene Ruimte' netwerk. De vorming van dit netwerk is een 'ongoing work in progress'.

Joke Fransen, voorzitter van de Expertgroep Eikenprocessierups